

Column 2 difference in shape (1 small diff., 2 diff. rather large, 3 very large).

„ 3 diff. in colour and markings (as above)

„ 4 „ „ length (m.m.).

„ 5 „ „ breadth „ „

„ 6 „ „ weight (gramms).

„ 7 „ „ incubation (days).

The 2 sets (number 6 and 13) with the slightest difference in shape and colour differ only 2 days in incubation, the other sets much more. My only conclusion must be that about 90% of the sets of these birds in Holland consists only of one egg or two eggs of different females. Of course it is possible that a female produces two eggs in two different nests.

Een bijdrage tot de kennis der broedbiologie van de Merel, *Turdus merula merula* L.

door

Tsjeard Gs. DE VRIES

Zoals ik al eens eerder heb vermeld ¹⁾, bevindt zich achter mijn huis een tuintje van ruim 20 m², dat aan drie zijden door muren en aan de vierde kant door de glazen achterwand van de serre is ingesloten. Langs twee der muren staan evergreens (buxus, taxus en hulst), tegen alle drie groeit klimop en wilde kamperfoelie.

Sinds de dikke sneeuwlaag, eind februari 1956, was weggesmolten, is dit tuintje het domicilie geweest van een Merelpaar, waarvan het ♀ kenbaar was aan een paar witte keelveertjes en het ♂ zich onderscheidde door de gebrekkige wijze waarop het zijn pover, slechts uit enkele tonen bestaand, liedje floot.

Waarschijnlijk was het een reeds lange tijd gepaard stelletje, zodat het ♂ was gaan behoren tot de categorie, welke NIETHAMMER ²⁾ de „Singfaulen, die das Singen nicht mehr recht nötig haben,” noemt.

In de beide eerste dagen van de tweede decade van lentemaand, vertoonde het ♂ grote belangstelling voor de klimopbegroeiing van de rechter zijmuur, tussen welker ranken het herhaaldelijk verdween. De 13de maart begon het ♀, in dat eilooft, op 1½ m hoogte en 1 dm van de buitenkant van het serrekozijn, met de bouw van een nest, dat de 18de gereed kwam. Pas op de 23ste verscheen het eerste ei, maar toch heeft de Merel het dit jaar gewonnen van de Kievit, waarvan het eerste ei, in Friesland, twee dagen later te voorschijn kwam.

Op 26 maart, toen het nest 4 eieren bevatte, zette het ♀ zich tot broeden, waarbij het dagelijks enige malen, voor korte tijd (hoogstens 20 minuten), door het ♂ werd afgelost. Het ♀ ging dan hoogstwaarschijnlijk fourageren. De 9de april kwamen de eieren uit. Een week later lag een jong dood op het grintpad. De overige

¹⁾ Limosa 15, 1942, p. 93.

²⁾ Handbuch der Deutschen Vogelkunde, I, p. 382.

drie verlieten de 22ste het nest, dat ik een dag later wegnam.

Weer een dag later, dus op 24 april, begon het ♀ op precies de zelfde plaats, met de bouw van een nieuw nest, dat dit maal in twee dagen gereed was en de 27ste reeds het eerste ei bevatte. De bebroeding, op 5 eieren, begon op de eerste dag van bloeimaand en duurde tot de 14de. Gedurende deze periode verscheen het ♂ minder vaak ter aflossing en verliet het ♀ de eieren meermalen zonder dat het ♂ de bebroeding overnam. Op 27 mei verlieten de jongen het nest, dat ik ook ditmaal weer verwijderde. Precies 2 dagen later (het verhaal wordt eentonig) begon het ♀, op dezelfde plaats, aan de bouw van haar derde nest, dat ook weer in twee dagen (dus 31 mei) gereed kwam en waarin, de daarop volgende morgen, het eerste ei werd gedeponeerd. Deze keer kwamen er 7 eieren in, die ik wegens de grote zeldzaamheid van dergelijke sterke legfels, op 7 juni verzamelde.

Dit is de tweede keer, in mijn ruim 65-jarige praktijk (waarin ik mijn ogen over minstens duizend Merelnesten heb laten gaan) dat ik een onwraakbaar legsel van 7 eieren dezer soort heb gevonden.³⁾ De eerste maal was op 13 juni 1895.

Een dag nadat ik nest en eieren had weggenomen, toonde het ♂ plotseling veel interesse voor de top van een $\pm 2\frac{1}{2}$ m hoge buxus-palm en reeds een dag later begon het ♀ daarin, op iets meer dan manshoogte aan de bouw van haar vierde nest, dat ook weer in twee dagen gereed was en waarin zij nogmaals twee dagen daarna (dus de 13de juni) het eerste ei legde. Op 17 juni waren er vijf en ging het ♀ zitten broeden. De vijf jongen verlieten op 30 juni het ei en op 13 juli het nest.

Tot mijn grote verbazing was het ♀ twee dagen daarna (dus op 15 juli) bezig aan de bouw van haar vijfde nest, op precies dezelfde plaats, waar de drie eerste nesten hadden gezeten. Ook deze keer was het nest in twee dagen gereed en één dag later bevatte het reeds het eerste ei. De 21ste juli waren er vier en begon de bebroeding. Op 2 augustus kwamen de eieren uit en de 14de verlieten de 4 jongen het nest.

O p m e r k i n g e n.

a. De totale broedperiode van dit Merelpaar heeft dus, vrijwel zonder tussenpozen, ruim 5 maanden (van 12/3—14/8) geduurd. In die tijd heeft het ♀ $4 + 5 + 7 + 5 + 4 = 25$ eieren gelegd. Stellen we haar lichaamsgewicht op 96 gram⁴⁾ en het doorsneegewicht der eieren (waarvan ik ettelijke heb gewogen) op 7.65 g, dan heeft de

³⁾ Wel vond ik op 31-5-'54 een nest met 6 jongen en één schierei (zie *Limosa* 17, p. 113), maar dit was niet einwandre, daar menselijke interventie niet uitgesloten kon worden geacht.

⁴⁾ NIETHAMMER (p. 381) geeft als „Durchschnittsgewicht“ 95.4 gram, KLEIN-SCHMIDT, Singvögel der Heimat, p. 47, 97 gram.

vogel dus meer dan tweemaal haar eigen gewicht aan eieren geproduceerd.

b. De duur van de nestbouw bedroeg, bij het eerste nest vijf, bij de 4 volgende telkens twee dagen.

c. Na het gereedkomen van het nest, duurde het de eerste maal zes, de tweede, derde en vijfde keer, slechts één, en de vierde maal twee dagen eer er een ei in werd gelegd. Blijkbaar heeft de lage temperatuur van lentemaand remmend gewerkt.

d. De eieren werden steeds in de morgenuren (tussen 10 en 11.30) gelegd.

e. Behalve met de keus van de nestplaats, heeft het ♂ zich in 't geheel niet met de nestbouw ingelaten.

f. Ter versteviging van de buitennestwand vertoonde het ♀ grote voorliefde voor kamperfoeliebastrepen, die zij, blijkbaar met veel krachtsinspanning, in lange stroken van de stammetjes scheurde.

g. Van bebroedingsbegin („etwa vom 3ten Ei ab.” dat NIETHAMMER⁵⁾, op gezag van BÄSECKE, opgeeft), heb ik nimmer iets gemerkt. De eieren kwamen vrijwel gelijktijdig uit en de 7 door mij uitgeblazen exemplaren waren alle totaal onbebroed. Ook bij vroeger geprepareerde legsels, waaronder verscheidene van 6 eieren (waarbij het dus het duidelijkst te constateren moest zijn), is mij verschil van incubatie nimmer gebleken.

Wel vertoeft het ♀, vóór het legsel voltallig is, vaak geruime tijd op het nest, maar van broeden is geen sprake.

h. Naar mate het jaargetij vorderde, nam het ♂ minder aandeel in de bebroeding. Gebeurde dit bij het eerste broedgeval vrij regelmatig, bij het tweede geschiedde het minder vaak en bij het derde en vierde heb ik het nimmer kunnen constateren.

i. Beide seksen namen deel aan de voeding der jongen, maar het aandeel van het ♀ was, vooral in de eerste dagen, verreweg het grootst, het ♂ had echter in die tijd de zorg voor de uitgevlogen jongen.

j. In de eerste dagen, na het uitkomen der jongen, bleef het ♀ ook dikwijls geruime tijd op het nest. Onmiddellijk na de voeding, ving zij de faecespakjes op en slikte die in. Het ♂ heb ik zulks nimmer zien doen.

⁵⁾ Handbuch, p. 383.